

Seletuskiri peaministri 26. märtsi 2020. a korralduse nr 52 „Eriolukorra juhi korraldus liikumisvabaduse piirangu kehtestamiseks COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse diagnoosiga isikutele ja nende isikutega koos elavatele või samas elukohas püsivalt viibivatele isikutele“ ja 3. aprilli 2020. a korralduse nr 58 „Eriolukorra juhi korraldus hoolekandeesutustes liikumisvabaduse piirangu kehtestamise kohta“ muutmist käsitleva korralduse juurde

Vabariigi Valitsus kehtestas 12. märtsi 2020. a korraldusega nr 76 eriolukorra seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse pandeemilise levikuga maailmas ja sellest tingitud massilise nakatumise ohuga Eestis. Eriolukorra tõttu on kehtestatud liikumisvabaduse piirang isikutele, kui neil on diagnoositud COVID-19 haigust põhjustav koroonaviirus, ja nende isikutega koos elavatele või samas elukohas püsivalt viibivatele isikutele.

Peaministri 26. märtsi 2020. a korralduse nr 52 „Eriolukorra juhi korraldus liikumisvabaduse piirangu kehtestamiseks COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse diagnoosiga isikutele ja nende isikutega koos elavatele või samas elukohas püsivalt viibivatele isikutele“ muudatusega kehtestatakse liikumisvabaduse piirangud ka neile COVID-19 haiguse diagnoosiga isikutele, kelle viibimiskoht on varjupaiga- või turvakoduteenuse osutamise asukohas, ja samuti seal viibivatele isikutele, kellel on olnud vahetu kontakt COVID-19 haiguse diagnoosiga isikuga.

Sotsiaalhoolekande seadusest tulenevalt on nii varjupaigateenus kui ka täisealiste turvakoduteenus kohaliku omavalitsuse korraldatavad sotsiaalteenused. Mõlema teenuse puhul on tegemist nn madala läve teenusega, st ajutise ööbimiskoha võimaluse kindlustamine täisealisele isikule, kes ei ole võimeline endale ööbimiskohta leidma. Ajutises ööbimiskohas peab olema tagatud voodikoht, pesemisvõimalus ja turvaline keskkond. Kuigi tegemist on ajutise iseloomuga teenusega, on suurem osa varjupaigateenuse klientidest regulaarsed teenuse kasutajad. Varjupaigad on üldjuhul avatud ainult öisel ajal, mis tähendab, et muul ajal liiguvad kliendid, kellel puudub kindel elukoht, iseseisvalt ringi erinevates avalikes kohtades. Oma elustiilist tulenevalt, sh sõltuvuskäitumine, ebapiisav hügieen, kaasnevad haigused, on varjupaiga ja turvakodu kliendid COVID-19 haigust põhjustava viiruse riskirühmaks, olles ise nii potentsiaalseks nakkuse saajaks kui ka edasi kandjaks. Praeguseks on teada 2 COVID-19 nakatunut, kes on regulaarselt viibinud Tallinna varjupaikades.

Selleks, et vähendada varjupaiga- ja turvakoduteenust vajavate isikute nakatumist ning nende poolt viiruse edasi kandmist, on vajalik tagada neile ööpäevaringne teenus ja kohustus viibida varjupaigas või turvakodus, kui neil on COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse diagnoos või nad puutuvad kokku COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse diagnoosiga isikuga. Nende isikute puhul tuleb elukohta või püsiva viibimiskohana mõista varjupaiga- ja turvakoduteenuse osutamise kohta. Teenust saades peab olema tagatud igapäevane toitlustamine ning muu vajalik abi (nt juurdepääs tervishoiuteenustele, samuti hügieenivahendid, riided jms). Turvalisuse tagamiseks varjupaigas või turvakodus on vaja, et Politsei- ja Piirivalveamet teeks liikumispiirangu järgimise järelevalvet. Arvestades, et tegemist on vältimatu sotsiaalabiga, peab olema tagatud nii teenusele naasvate kui ka uute klientide vastuvõtmine, teenusepakkujal tuleb olemasolevaid võimalusi kasutades tagada uute klientide eraldamine 14 päevaks.

Eestis on 18 varjupaigateenuse pakkujat. Kohtade arv varjupaikades kokku on 626. Enim teenuskohti on Tallinnas – 264, Tartus – 52, Narvas – 61 ja Pärnus – 62. Ainult täisealistele turvakoduteenust pakkuvaid asutusi on 3 – Narvas, Haapsalus ja Raplas.

Ülaltoodust tulenevalt kehtestab eriolukorra juht liikumisvabaduse piirangud kõikides varjupaiga- või turvakoduteenuse osutamise asukohtades viibivatele COVID-19 haiguse diagnoosiga isikutele. Muudatusega hakkavad nimetatud isikute kohta kehtima samasugused piirangud nagu teistele isikutele, kellel on diagnoositud COVID-19 haigust põhjustav koroonaviirus, st nad ei tohi oma viibimiskohast lahkuda alates diagnoosimisest kuni tervenemiseni, v.a tervishoiutöötaja või politseiametniku korraldusel või isikute elu või tervist ohustava hädajuhtumi korral. Piirang kehtib ka nende varjupaiga- või turvakoduteenuse osutamise asukohtades viibivate isikute kohta, kellel on olnud vahetu kontakt diagnoosiga isikutega. Teistel varjupaiga- või turvakoduteenuse osutamise asukohtades viibivatel isikutel on samad õigused, nagu isikutel, kes elavad koos haigusdiagnoosiga isikuga, kui kellel ei ole viiruse sümptomeid ja kes ei puutu haigust põdeva isikuga vahetult kokku.

Lisaks muudetakse 3. aprilli 2020. a korraldust nr 58 „Eriolukorra juhi korraldus hoolekandeesutustes liikumisvabaduse piirangu kehtestamise kohta“. Korralduse punkti 2 täiendatakse erandiga, mille kohaselt võib isik hoolekandeesutusest lahkuda, kui ta vajab haiglaravi, ja pöörduda tagasi haiglaravi lõppemisel. Ka kehtiva korralduse punkti 4 kohaselt on hoolekandeesutuses viibivatel isikutel lubatud kokkupuude meditsiinitöötajaga, siiski lisatakse korraldusse sõnaselgelt isiku võimalus lahkuda hooldekodust haiglasse ja sealt tagasi pöörduda.

Samuti ühtlustatakse korralduses sätestatud erandid sarnase erandiga, mis on toodud eriolukorra juhi korralduses, millega kehtestatakse liikumisvabaduse piirangud COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse diagnoosiga isikutele ja nende isikutega koos elavatele või samas elukohas püsivalt viibivatele isikutele. Hädajuhtumi (näiteks tulekahju vms) korral peab olema võimalus isikud hoolekandeesutuse territooriumilt evakueerida. Samuti on isik kohustatud lahkuma politsei korraldusel.

Massiteabevahendite valdajatele nähakse ette kohustus avaldada korraldus viivitamata, muutmata kujul ja tasuta. Korralduse viivitamatu avaldamise kohustus on vajalik, et kõik puudutatud isikud oleksid teadlikud võimalikest piirangutest, mis kehtestatakse seoses käesoleva eriolukorraga.

Korraldus jõustub allakirjutamisel.

Eriolukorra meetmete nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korrakaitseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha suurus on hädaolukorra seaduse § 47 kohaselt 2000 eurot.